

Aandacht voor de
ondernemer,
samen vooruit.

CROP

accountants & adviseurs

Nakoming van Overeenkomsten

Inleiding

De coronacrisis heeft grote impact op het bedrijfsleven in Nederland. Nakoming van contractuele prestaties die voorheen de normaalste zaak van de wereld leken, kunnen vandaag plotseling heel onzeker zijn. Betalingsverplichtingen kunnen bovendien extra zwaar drukken in tijden waarin de omzet drastisch terugloopt. In deze whitepaper brengen we enkele juridische aspecten daarvan nader onder de aandacht.

Uitgangspunt: nakoming

Voordat de coronacrisis zich voordeed gold als uitgangspunt dat contractspartijen hun verplichtingen uit overeenkomsten dienen na te komen. Dat uitgangspunt geldt tijdens deze crisis nog steeds. Zoals met iedere hoofdregel bestaan daar uitzonderingen op. Ook dat is van alle tijden, want dergelijke uitzonderingen zijn vaak al in de overeenkomst, algemene voorwaarden of in de wet vastgelegd. In het licht van de crisis zullen die uitzonderingen zich echter vaker voordoen. Hieronder lichten we die toe.

Contractuele uitzonderingen

De overeenkomst zelf kan uitzonderingen bevatten, bijvoorbeeld wanneer een partij zijn prestaties kan opschorten, wijzigen of annuleren. Ook algemene voorwaarden kennen vaak dergelijke bepalingen. Afhankelijk van de inhoud van de afspraken kunnen uitzonderingen gelden voor een bepaalde partij of voor alle partijen. Het is dus van belang om eerst te beoordelen wat partijen al hebben afgesproken.

Wijziging in overleg

Bovendien kunnen de contractspartijen gezamenlijk afwijken van wat er in de overeenkomst is bepaald. Zeker tijdens de coronacrisis is het belangrijk om in overleg te gaan als er problemen dreigen te ontstaan en in onderling overleg kunnen partijen besluiten om (tijdelijk) andere afspraken te maken. Daar is uiteraard wel overeenstemming en medewerking van alle partijen voor nodig.

Wettelijke uitzonderingen

Voor zover de overeenkomst tussen partijen geen uitzonderingen bevat gelden tevens de wettelijke regels ten aanzien van nakoming, opschorting, ontbinding, overmacht, onvoorziene omstandigheden etc. Sommige wettelijke regels kunnen dwingend recht bevatten, waarvan in de overeenkomst niet mag worden afgeweken. Bijvoorbeeld bij overeenkomsten met consumenten komt dit veel voor.

Opschorting

Opschorting van prestaties is mogelijk als de andere partij niet nakomt of er gegronde vrees is dat hij niet zal kunnen nakomen. Een leverancier die vanwege problemen met import uit China geen producten kan leveren en die producten ook nergens anders kan betrekken, zal niet kunnen nakomen. De afnemer kan zijn betaling in dat geval opschorten, tenzij dat contractueel is uitgesloten.

Onvoorziene omstandigheden

Contractuele afspraken kunnen worden gewijzigd op basis van onvoorziene omstandigheden. Het gaat daarbij om omstandigheden waar partijen bij het sluiten van de overeenkomst niet in hebben voorzien, al dan niet door een specifieke regeling. Het is goed denkbaar dat de omstandigheden van de huidige crisis niet in de overeenkomst zijn voorzien. Als de onvoorziene omstandigheden ertoe leiden dat de andere partij ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag verwachten kan de overeenkomst geheel of gedeeltelijk worden gewijzigd of ontbonden.

Overmacht

Van overmacht is sprake als nakoming is verhinderd, de verhindering niet de schuld is van de tekortschietende partij en ook niet op andere grond voor zijn rekening behoort te blijven. Indien een onderneming door maatregelen van de overheid verplicht is gesloten te blijven en daardoor niet kan nakomen, kan daar sprake van zijn. In dat geval kan de andere partij geen aanspraak maken op nakoming of schadevergoeding. Let op: het begrip “overmacht” kan in de overeenkomst of algemene voorwaarden zijn uitgebreid of beperkt. Ook hier is het dus van belang de afspraken goed te checken.

Redelijkheid en billijkheid

Zelfs als een partij op grond van de overeenkomst of de wet verplicht is tot nakoming kan het in bijzondere gevallen toch anders zijn. Als het op grond van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is dat de betreffende partij zou moeten nakomen. Denk bijvoorbeeld aan de hierboven genoemde situatie dat het recht van opschorting is uitgesloten en een partij betaling eist voor producten waarvan hij weet dat hij ze niet zal kunnen leveren en de afnemer gedwongen is om de producten van een andere leverancier te betrekken.

Beëindiging en schadevergoeding

Het gevolg van tekortschieten in de nakoming van verplichtingen kan tevens tot gevolg hebben dat de andere partij de overeenkomst kan ontbinden of opzeggen. Of daarvan sprake is hangt wederom af van de inhoud van de afspraken en de omstandigheden van de tekortkoming. Hetzelfde geldt voor een eventuele schadevergoeding. Dat kan bijvoorbeeld ook bestaan uit de wettelijke (handels)rente over te laat betaalde bedragen.

Nieuwe overeenkomsten

Bij het aangaan van nieuwe overeenkomsten tijdens en na de coronacrisis is het van belang om goed te kijken naar afspraken die invloed hebben op het bovenstaande. Is bijvoorbeeld in de algemene voorwaarden een epidemie of pandemie juist wel of niet opgenomen onder het begrip overmacht? Is opschorting mogelijk? Tevens is het essentieel om na te gaan of de verplichtingen die jij aangaat kunnen worden nagekomen. Als dat niet het geval is lopen bestuurders namelijk het risico persoonlijk aansprakelijk te zijn voor schade.

Crop legal

Of een beroep op bijvoorbeeld overmacht mogelijk is hangt telkens af van de omstandigheden van het geval. Bij CROP legal hebben we veel ervaring met contractenrecht. Wij kunnen jou op alle hiervoor genoemde punten adviseren en ondersteunen. Neem hierover gerust contact met ons op.